

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การขายตามคำพรรณนาเป็นการขายเฉพาะอย่างประเภทหนึ่งตามที่บัญญัติในบรรพ 3 ลักษณะ 1 หมวด 4 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการขายตามคำพรรณนาโดยตรงเพียงสองมาตรา คือ มาตรา 503 วรรคสอง ซึ่งกำหนดให้ผู้ขายมีหน้าที่ต้องส่งมอบทรัพย์สินให้ตรงตามคำพรรณนา และมาตรา 504 ที่กำหนดอายุความในการเรียกร้องให้ผู้ขายรับผิดชอบจากการส่งมอบทรัพย์สินไม่ตรงตามคำพรรณนา อย่างไรก็ตาม มาตราทั้งสองดังกล่าวก็มิได้ให้ความหมายหรืออธิบายลักษณะของการขายตามคำพรรณนาไว้โดยตรง ดังเช่นในกรณีของการขายเพื่อชอบตามมาตรา 505 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และเมื่อพิจารณابัญชีกรายงานการประชุมกรรมการร่างกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการยกร่างประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ก็พบว่ามิได้มีการอธิบายถึงเหตุผลความจำเป็นในการบัญญัติหลักกฎหมายว่าด้วยการขายตามคำพรรณนาไว้แต่อย่างใด คงปรากฏแต่เพียงว่ามาตรา 503 วรรคสองมีที่มาจากกฎหมายว่าด้วยสัญญาซื้อขาย (Sale of Goods Act) ของประเทศอังกฤษเท่านั้น ดังนั้น การอธิบายความหมายหรือลักษณะของการขายตามคำพรรณนาในปัจจุบันจึงต้องอาศัยหลักเกณฑ์ที่มาจากตำราทางวิชาการและคำพิพากษาฎีกาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นแนวทางแต่อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีการอธิบายความหมายและลักษณะของการขายตามคำพรรณนาในตำราทางวิชาการหรือคำพิพากษาฎีกาต่างๆ แล้วก็ตาม แต่เนื่องจากการขายตามคำพรรณนาเป็นเพียงลักษณะหนึ่งของสัญญาซื้อขายซึ่งในทางปฏิบัติไม่มีการนำมาใช้บังคับเท่าที่ควร ประกอบกับบทบัญญัติทั้งสองมาตราดังกล่าวก็มิได้กำหนดสิทธิ หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ซื้อและผู้ขายไว้โดยเฉพาะเจาะจง ดังนั้น จึงยังไม่มี ความชัดเจนว่าสัญญาซื้อขายในลักษณะเช่นใดจึงจะถือเป็นการขายตามคำพรรณนาที่ก่อให้เกิดความผูกพันในทางกฎหมายอันผู้ขายมีหน้าที่ต้องส่งมอบทรัพย์สินให้ตรงตามคำพรรณนาตามที่มาตรา 503 วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้บัญญัติไว้

สำหรับประเด็นปัญหาที่ควรพิจารณาเป็นประการแรกก็คือ การพรรณนาในลักษณะเช่นใดจึงจะก่อให้เกิดความผูกพันในทางกฎหมายอันผู้ขายมีหน้าที่ต้องส่งมอบทรัพย์สินที่ตรงตามคำพรรณนาให้แก่ผู้ซื้อ ทั้งนี้ เนื่องจากมาตรา 503 วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มิได้กำหนดขอบเขตของการพรรณนาว่าจะต้องเป็นการอธิบายหรือบรรยายในเรื่องใดบ้าง นอกจากนี้ในกรณีของการขายสินค้าโดยใช้สื่อโฆษณาเพื่อชักจูงใจให้ผู้ซื้อหรือผู้บริโภคตัดสินใจซื้อสินค้าหรือบริการก็ยังไม่มีความชัดเจนว่า การโฆษณาสินค้าหรือบริการดังกล่าวจะถือเป็นการพรรณนาตามกฎหมายหรือไม่ เนื่องจากข้อเท็จจริงในปัจจุบันปรากฏว่าการโฆษณาได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันของประชาชนมากขึ้น ทั้งนี้ เพราะผู้ประกอบการต่างใช้สื่อโฆษณาเป็นเครื่องมือในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวสินค้าแก่ผู้บริโภค โดยใช้ข้อความต่างๆ ชักจูงใจผู้บริโภคและใช้รูปแบบของการโฆษณาที่มีความน่าสนใจ ซึ่งในบางกรณีการโฆษณาต่างๆ ก็มักจะใช้ข้อความหรือถ้อยคำในลักษณะเกินเลยความจริงจนทำให้ผู้บริโภคเกิดความเข้าใจผิดได้ และแม้ว่าจะมีการกำหนดมาตรการในการควบคุมการใช้สื่อโฆษณาในการขายสินค้าประเภทต่างๆ ไว้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 แล้วก็ตาม แต่ก็ยังเป็นเพียงการกำหนดให้ผู้กระทำความผิดมีโทษในทางอาญาเท่านั้น แต่ในความสัมพันธ์ระหว่างเอกชนด้วยกันเองยังไม่มี ความชัดเจนว่าผู้ซื้อจะสามารถฟ้องร้องให้ผู้ขายรับผิดชอบในทางสัญญาจากการส่งมอบสินค้าที่ไม่เป็นไปตามคำโฆษณาโดยอาศัยหลักกฎหมายว่าด้วยการขายตามคำพรรณนาได้หรือไม่

นอกจากปัญหาความไม่ชัดเจนในลักษณะของการพรรณนาดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังคงมีความไม่ชัดเจนว่าการพรรณนาตามมาตรา 503 วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จะต้องเป็นการกระทำโดยผู้ขายเท่านั้นหรือไม่ กล่าวคือ ผู้ซื้อสามารถเป็นผู้พรรณนา ลักษณะหรือคุณสมบัติของทรัพย์สินแทนผู้ขาย ดังเช่นในกรณีของการซื้อขายตามเงื่อนไข เรียกประกวดราคาของผู้ซื้อได้หรือไม่ เนื่องจากมาตราดังกล่าวมิได้ระบุว่าผู้ขายเท่านั้นที่จะต้องเป็นผู้พรรณนาลักษณะหรือคุณสมบัติของทรัพย์สิน และหากการพรรณนาหรือการโฆษณาขายสินค้าหรือบริการเป็นการกระทำของผู้ผลิตหรือบุคคลอื่นที่มิใช่คู่สัญญากับผู้ซื้อแล้ว ผู้ขายควรต้องรับผิดชอบจากการส่งมอบทรัพย์สินไม่ตรงตามคำพรรณนาที่กระทำโดยบุคคลดังกล่าวหรือไม่ เนื่องจากการประกอบธุรกิจขายสินค้าในปัจจุบันผู้ผลิตมักจะเป็นผู้พรรณนาหรือโฆษณาถึงคุณภาพของสินค้าดังกล่าวโดยตรง ไม่ว่าจะเป็นการโฆษณาผ่านสื่อวิทยุหรือสื่อโทรทัศน์ ทั้งนี้ เพราะการขายสินค้าผ่านทางสื่อต่างๆ จำเป็นต้องใช้เงินลงทุนเป็นจำนวนมาก ซึ่งผู้ขายไม่มีความสามารถที่จะทำเช่นนั้นได้ และแม้ว่าในบางกรณีผู้ขายจะมีใช้บุคคลที่เป็นผู้พรรณนาหรือโฆษณาลักษณะหรือคุณสมบัติของสินค้าต่างๆ โดยตรงก็ตาม แต่การพรรณนาหรือการโฆษณา

สินค้าของผู้ผลิตที่มีอิทธิพลสำคัญต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าหรือบริการจากผู้ขายได้เช่นกัน ซึ่งเมื่อพิจารณาหลักกฎหมายที่ปรากฏในปัจจุบันแล้วพบว่า หากผู้ขายมิได้เป็นผู้พรรณนาหรือโฆษณาคุณภาพหรือลักษณะของทรัพย์สินดังกล่าวเองแล้ว ผู้ขายก็ไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบเพื่อความบกพร่องของสินค้านั้น เนื่องจากผู้ขายมิใช่บุคคลที่ให้คำรับรองว่าสินค้านั้นจะมีคุณภาพตรงตามคำพรรณนาที่ให้ไว้ และในขณะเดียวกันผู้ซื้อที่ไม่สามารถเรียกร้องให้ผู้ผลิตหรือบุคคลที่กระทำการโฆษณารับผิดจากการส่งมอบทรัพย์สินไม่ตรงตามคำพรรณนาได้เช่นเดียวกัน เนื่องจากผู้ผลิตมิใช่คู่สัญญากับผู้ซื้อตามหลักความสัมพันธ์ในทางสัญญา (Doctrine of Privity) ซึ่งผลที่เกิดขึ้นเช่นนี้ย่อมทำให้ผู้ซื้อหรือผู้บริโภคไม่ได้รับความคุ้มครองในเรื่องดังกล่าวเท่าที่ควร เนื่องจากไม่สามารถเรียกร้องให้ผู้ใดรับผิดชอบจากการส่งมอบทรัพย์สินไม่ตรงตามคำพรรณนาหรือโฆษณาดังกล่าวได้ ดังนั้น ปัญหาในทางกฎหมายจึงมีอยู่ว่าผู้ขายมีความผูกพันโดยปริยายตามคำพรรณนาของบุคคลอื่นหรือไม่

นอกจากนั้นปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งของการขายตามคำพรรณนาก็คือ การที่ผู้ซื้อมีโอกาสได้เห็นหรือตรวจตราทรัพย์สินที่ซื้อขายในเบื้องต้นก่อนนั้นจะเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้สัญญาซื้อขายที่เกิดขึ้นจากการที่ผู้ซื้อเชื่อในคำพรรณนาถึงลักษณะและคุณสมบัติของทรัพย์สินมิใช่การขายตามคำพรรณนาตามกฎหมายหรือไม่ ทั้งนี้ เนื่องจากการขายสินค้าหรือบริการในยุคปัจจุบันผู้ซื้อหรือผู้บริโภคย่อมมีโอกาสเข้าถึงสินค้าหรือบริการได้มากขึ้นตามรูปแบบของการประกอบธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไป ดังเช่น การเสนอขายสินค้าบนห้างร้านที่ผู้ขายเปิดโอกาสให้ผู้ซื้อได้เลือกชมหรือทดลองคุณสมบัติของสินค้าต่างๆ ได้ หรือการที่ผู้ขายนำสินค้าไปเสนอขายต่อผู้บริโภคโดยตรง ณ ที่อยู่อาศัยหรือสถานที่อื่นที่มีใช้สถานที่ประกอบการค้าเป็นปกติธุระหรือที่เรียกว่าการขายตรง ซึ่งแม้ว่าโดยสภาพของการขายสินค้าในลักษณะดังกล่าวจะทำให้ผู้ซื้อมีโอกาสได้เห็นหรือตรวจตราทรัพย์สินได้มากขึ้นก็ตาม แต่เนื่องจากผู้ขายมักจะใช้การอธิบายสรรพคุณของสินค้าหรือการสาธิตสินค้าเป็นกลยุทธ์หลักในการเสนอขายเพื่อชักจูงใจให้ผู้ซื้อหลงเชื่อและตัดสินใจซื้อสินค้าหรือบริการดังกล่าวจากตน ประกอบกับสินค้าในปัจจุบันนับวันก็จะมีคุณสมบัติซับซ้อนในขั้นตอนการผลิตมากขึ้นกว่าแต่ก่อน และการที่ผู้ซื้อได้มีโอกาสเห็นหรือตรวจตราสินค้าด้วยตนเองในเบื้องต้นก่อนนั้นก็มิได้ทำให้ผู้ซื้อทราบถึงลักษณะหรือคุณสมบัติที่แท้จริงของทรัพย์สินดังกล่าวได้แต่อย่างใด การตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้ซื้อจึงขึ้นอยู่กับคำอธิบายหรือการพรรณนาถึงสรรพคุณของสินค้าโดยผู้ขายเป็นหลัก ดังนั้น หากการขายตามคำพรรณนาจำกัดเฉพาะกรณีที่ผู้ซื้อต้องไม่มีโอกาสได้เห็นหรือตรวจตราทรัพย์สินก่อนแล้ว ก็จะทำให้ผู้ซื้อไม่สามารถเรียกร้องให้ผู้ขายรับผิดชอบตามมาตรา 503 วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้ และ

แม้ว่าจะสามารถนำพระราชบัญญัติว่าด้วยการขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545 มาใช้บังคับกับการซื้อขายที่ผู้ซื้อมีโอกาสได้เห็นหรือตรวจตราทรัพย์สินที่ซื้อขายก่อนในรูปแบบของการขายตรงก็ตาม แต่หากผู้ขายมิใช่ผู้ประกอบการธุรกิจขายตรงตามความหมายของพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวแล้ว ผู้ซื้อที่จะมิใช่ผู้บริโภคที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยการขายตรงและตลาดแบบตรง และหากมีการตีความว่า การขายตามคำพรรณนาสามารถเกิดขึ้นได้แม้ว่าผู้ซื้อจะมีโอกาสได้เห็นหรือตรวจตราทรัพย์สินที่ซื้อขายก่อน ก็ควรพิจารณาข้อเท็จจริงประกอบด้วยการซื้อขายในลักษณะเช่นนี้มีความแตกต่างจากการขายตามตัวอย่าง (Sale by Sample) ตามมาตรา 503 วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือไม่ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการขายตามตัวอย่างก็มีลักษณะเป็นการขายที่ผู้ซื้อมีโอกาสได้ตรวจตราทรัพย์สินที่ซื้อขายก่อนเช่นเดียวกัน ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องศึกษาหลักเกณฑ์ในการแบ่งแยกการขายตามคำพรรณนาออกจากการขายตามตัวอย่างเพื่อความชัดเจนในการปรับใช้กฎหมายต่อไปด้วย

นอกจากปัญหาความไม่ชัดเจนในลักษณะของการขายตามคำพรรณนาดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้ว ยังคงมีความไม่ชัดเจนในลักษณะหน้าที่ของผู้ขายตามมาตรา 503 วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่า ผู้ขายมีหน้าที่หรือหนึ่งกระทำการหรือดเว้นกระทำการอื่นๆ ประกอบด้วยหรือไม่ ทั้งนี้ เนื่องจากมาตราดังกล่าวกำหนดให้ผู้ขายมีเพียงหน้าที่ในการส่งมอบทรัพย์สินที่ตรงตามคำพรรณนาให้แก่ผู้ซื้อเท่านั้น โดยมีได้กำหนดให้ผู้ขายมีหน้าที่กระทำการหรือดเว้นกระทำการอย่างอื่นอีก ทั้งนี้ เนื่องจากหน้าที่หลักของผู้ขาย (Principle duties) ในระบบกฎหมายว่าด้วยสัญญาซื้อขายนั้น ย่อมมุ่งถึงการส่งมอบและการโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินอันเป็นวัตถุประสงค์แห่งสัญญาให้แก่ผู้ซื้อเป็นสำคัญ ซึ่งในกรณีของการขายตามคำพรรณนากฎหมายก็ได้กำหนดให้ผู้ขายมีหน้าที่ในการส่งมอบทรัพย์สินที่ต้องตรงตามคำพรรณนาให้แก่ผู้ซื้อเช่นเดียวกันแต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากในทางปฏิบัติที่ผ่านมาหน้าที่ของผู้ขายอันเนื่องมาจากสัญญาซื้อขายตามคำพรรณนานั้นมิได้จำกัดเฉพาะหน้าที่ในการส่งมอบหรือการโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ผู้ขายมักจะพรรณนาหรือโฆษณาว่าตนจะกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อประกอบการส่งมอบทรัพย์สินให้แก่ผู้ซื้อด้วย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อชักจูงใจให้ผู้ซื้อตกลงใจเข้าทำสัญญาซื้อขายกับตน เช่น หน้าที่ในการจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกในบริเวณโครงการบ้านจัดสรรตามที่ได้มีการประกาศหรือโฆษณาแก่ผู้ซื้อ เป็นต้น ซึ่งศาลฎีกาได้มีคำพิพากษา¹ ในประเด็นดังกล่าวว่า นอกจากผู้ขายจะมีหน้าที่ในการส่งมอบบ้านที่มีลักษณะตรงตามคำพรรณนาให้แก่ผู้ซื้อแล้ว ผู้ขายยังมีหน้าที่จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในบริเวณ

¹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7318/2537 และคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3624/2546 เป็นต้น

โครงการบ้านจัดสรรตามที่ได้พรรณนาไว้ด้วย ทั้งที่หน้าที่ดังกล่าวเป็นเพียงหนึ่งกระทู้การเพื่อประกอบการส่งมอบทรัพย์สินให้แก่ผู้ซื้อเท่านั้น และหากผู้ขายไม่จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ แล้วผู้ซื้อก็สามารถเรียกร้องให้ผู้ขายรับผิดชอบตามมาตรา 503 วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้ ซึ่งหากพิจารณาลักษณะหน้าที่ของผู้ขายในกรณีดังกล่าวแล้วจะพบว่าทรัพย์สินที่ผู้ขายจะต้องส่งมอบให้แก่ผู้ซื้อคงมีแต่เฉพาะเพียงบ้านที่ผู้ซื้อตกลงซื้อเท่านั้น โดยผู้ขายมีหน้าที่ต้องส่งมอบบ้านที่มีลักษณะตรงตามคำพรรณนาที่ให้ไว้ ส่วนสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น สระว่ายน้ำหรือตลาดสดนั้น มิใช่ทรัพย์สินอันเป็นวัตถุแห่งสัญญาที่ผู้ขายจะต้องส่งมอบให้แก่ผู้ซื้อตามมาตรา 503 วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แต่อย่างใด ดังนั้น ปัญหาในทางกฎหมายจึงมีอยู่ว่านอกจากหน้าที่หลักในการส่งมอบทรัพย์สินให้ตรงตามคำพรรณนามาตรา 503 วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว ผู้ขายยังมีหน้าที่กระทู้การหรืองดเว้นกระทู้การอื่นๆ ด้วยหรือไม่ เพื่อที่จะได้ทราบว่าผู้ซื้อจะมีสิทธิเรียกร้องให้ผู้ขายรับผิดชอบการไม่ปฏิบัติตามคำพรรณนาที่เกี่ยวข้องกับนี้กระทู้การหรือหนึ่งดเว้นกระทู้การอย่างไรบ้าง

นอกจากประเด็นปัญหาต่างๆ ที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้ว ยังมีประเด็นปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ หลักกฎหมายว่าด้วยการขายตามคำพรรณนามาตรา 503 วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และหลักกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบเพื่อชำระคูปองตามมาตรา 472 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ซึ่งใช้บังคับกับสัญญาซื้อขายโดยทั่วไปนั้น มีความสัมพันธ์ในทางกฎหมายระหว่างกันอย่างไร ทั้งนี้ เนื่องจากความรับผิดชอบของผู้ขายในกรณีทั้งสองดังกล่าวต่างก็เกี่ยวข้องกับคุณภาพหรือคุณสมบัติของทรัพย์สินที่ซื้อขายเช่นเดียวกัน กล่าวคือ นอกจากผู้ขายมีหน้าที่ส่งมอบทรัพย์สินและโอนกรรมสิทธิ์ให้แก่ผู้ซื้อแล้ว ผู้ขายยังมีหน้าที่ต้องส่งมอบทรัพย์สินที่มีลักษณะหรือคุณสมบัติตรงตามคำพรรณนาให้แก่ผู้ซื้อในกรณีของสัญญาซื้อขายตามคำพรรณนา และมีหน้าที่ต้องส่งมอบทรัพย์สินที่มีลักษณะหรือคุณสมบัติอันเหมาะสมแก่ประโยชน์ที่มุ่งจะใช้เป็นปกติหรือประโยชน์อันมุ่งหมายโดยสัญญาให้แก่ผู้ซื้อในกรณีของสัญญาซื้อขายโดยทั่วไปด้วย ซึ่งจะเห็นได้ว่าความรับผิดชอบของผู้ขายในกรณีที่ผู้ขายส่งมอบทรัพย์สินชำระคูปองนั้นมีความคล้ายคลึงกันกับความรับผิดชอบของผู้ขายในกรณีที่ผู้ขายส่งมอบทรัพย์สินไม่ตรงตามคำพรรณนาอยู่มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ผู้ขายส่งมอบทรัพย์สินที่เสื่อมความเหมาะสมแก่ประโยชน์อันมุ่งหมายโดยสัญญา ซึ่งผู้ซื้อได้แจ้งวัตถุประสงค์ในการใช้ทรัพย์สินดังกล่าวต่อผู้ขายไว้แล้ว ไม่ว่าจะโดยชัดแจ้งหรือโดยปริยาย เช่น ผู้ขายได้พรรณนาว่าเครื่องปรับอากาศที่ตนเสนอขายมีความสามารถในการถ่ายเทความร้อนออกจากห้องปรับอากาศได้ 30,000 Btu ในหนึ่งชั่วโมง ซึ่งเหมาะแก่การนำไปติดตั้งในห้องที่มีขนาดใหญ่ตามความต้องการ

ของผู้ซื้อที่ได้แจ้งให้ผู้ขายทราบแล้ว แต่ต่อมาปรากฏข้อเท็จจริงว่าเครื่องปรับอากาศดังกล่าวสามารถถ่ายเทความร้อนได้เพียง 20,000 Btu ต่อชั่วโมงเท่านั้น ซึ่งไม่สามารถให้ความเย็นที่เพียงพอกับห้องโถงขนาดใหญ่ตามที่คุณซื้อต้องการได้ เป็นต้น จากข้อเท็จจริงในกรณีดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการที่ผู้ขายส่งมอบเครื่องปรับอากาศที่ไม่มีขนาด 30,000 Btu/h ตามคำพรรณนาที่ได้บรรยายไว้ให้แก่ผู้ซื้อนั้นย่อมชัดเจนว่าเป็นกรณีของการส่งมอบทรัพย์สินไม่ตรงตามคำพรรณนาตามมาตรา 503 วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่อย่างไรก็ตาม การที่เครื่องปรับอากาศดังกล่าวไม่สามารถทำความเย็นในห้องที่มีขนาดใหญ่ตามที่คุณซื้อต้องการได้ ย่อมเป็นกรณีของการส่งมอบทรัพย์สินชำรุดบกพร่องตามมาตรา 472 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ด้วย ซึ่งทำให้เกิดปัญหาในระบบของการตีความกฎหมายว่าควรตีความข้อเท็จจริงในกรณีดังกล่าวไปในแนวทางใด เนื่องจากสิทธิหน้าที่และความรับผิดของผู้ขายตามหลักกฎหมายทั้งสองดังกล่าวย่อมมีความผูกพันหรือความรับผิดที่แตกต่างกันไป เช่น หลักความรับผิดโดยไม่มีความผิด (Liability without Fault) อายุความในการฟ้องคดี สิทธิในการเรียกค่าเสียหาย หรือสิทธิในการยึดหน่วงราคา เป็นต้น ดังนั้น ปัญหาในทางกฎหมายจึงมีอยู่ว่าความรับผิดเพื่อชำรุดบกพร่องตามมาตรา 472 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ผู้ขายส่งมอบทรัพย์สินที่เสื่อมความเหมาะสมแก่ประโยชน์อันมุ่งหมายโดยสัญญานั้น ถือเป็นกรณีเดียวกันกับการส่งมอบทรัพย์สินไม่ตรงตามคำพรรณนาตามมาตรา 503 วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือไม่

ในท้ายที่สุดผู้เขียนจะได้พิจารณาถึงความจำเป็นในการบัญญัติมาตรา 503 วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่า มีความจำเป็นในทางกฎหมายที่จะต้องบัญญัติหลักกฎหมายว่าด้วยการขายตามคำพรรณนาไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือไม่ เนื่องจากหากคำพรรณนาโดยตัวของมันเองแล้วถือเป็นข้อสัญญาอย่างหนึ่งที่คุณขายมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามไม่ว่าจะเป็นข้อสัญญาโดยชัดแจ้งหรือข้อสัญญาโดยปริยายก็ตาม ก็อาจไม่มีความจำเป็นที่จะต้องบัญญัติหลักการตามมาตรา 503 วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์รองรับไว้อีก เนื่องจากสามารถนำบทบัญญัติว่าด้วยสัญญาซื้อขายโดยทั่วไปมาใช้บังคับกับสัญญาซื้อขายในลักษณะดังกล่าวได้ ประกอบกับหากขอบเขตความรับผิดเพื่อชำรุดบกพร่องตามมาตรา 472 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ สามารถครอบคลุมถึงกรณีที่ผู้ขายส่งมอบทรัพย์สินไม่ตรงตามคำพรรณนาตามมาตรา 503 วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้แล้ว ก็อาจนำบทบัญญัติว่าด้วยความรับผิดเพื่อชำรุดบกพร่องมาใช้บังคับกับกรณีที่ผู้ขายส่งมอบทรัพย์สินไม่ตรงตามคำพรรณนาแทนได้ ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ซื้อหรือผู้บริโภคยิ่งกว่า เนื่องจากสิทธิ

ที่ผู้ซื้อจะได้รับจากการที่ผู้ขายส่งมอบทรัพย์สินที่มีความชำรุดบกพร่องนั้นมีมากกว่าสิทธิที่ผู้ซื้อจะได้รับจากการที่ผู้ขายส่งมอบทรัพย์สินไม่ตรงตามคำพรรณนา ทั้งที่ปรากฏในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และกฎหมายฉบับอื่นๆ

จากปัญหาความไม่ชัดเจนในหลักกฎหมายว่าด้วยการขายตามคำพรรณนาต่างๆ ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น จึงควรมีการศึกษาถึงความหมายและลักษณะของการขายตามคำพรรณนา รวมทั้งสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของคู่สัญญาในกรณีที่ผู้ขายส่งมอบทรัพย์สินไม่ตรงตามคำพรรณนามีอยู่อย่างไรบ้าง โดยการนำกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545 มาใช้ประกอบในการกำหนดสิทธิและหน้าที่ของผู้ซื้อและผู้ขาย นอกจากนั้นเพื่อให้เข้าใจถึงที่มาและเจตนารมณ์ของมาตรา 503 วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงควรศึกษาบทบัญญัติว่าด้วยการขายตามคำพรรณนาในกฎหมายซื้อขายของประเทศอังกฤษในฐานะที่เป็นต้นแบบของกฎหมายมาตรานี้ รวมทั้งหลักกฎหมายในประเทศอื่นๆ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา และข้อกำหนด (Directive) ของสหภาพยุโรปที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของสินค้า เพื่อนำมาเปรียบเทียบให้เห็นถึงข้อแตกต่างจากหลักกฎหมายไทย ทั้งนี้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันซึ่งเกิดจากการใช้บังคับบทบัญญัติว่าด้วยการขายตามคำพรรณนาตามมาตรา 503 วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ ดังนั้น งานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงเป็นความพยายามที่จะชี้ให้เห็นว่า การมีบทบัญญัติว่าด้วยการขายตามคำพรรณนาในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มีประโยชน์อย่างไร และในขณะเดียวกัน บทบัญญัติดังกล่าวก่อให้เกิดความสับสนในการใช้หรือการตีความกฎหมายอย่างไรบ้าง ซึ่งในท้ายที่สุดผู้เขียนจะได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นโดยการเสนอแนวทางในการตีความกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันเพื่อให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่เป็นอยู่ รวมทั้งการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายในกรณีที่ไม่อาจอาศัยการตีความกฎหมายแต่เพียงอย่างเดียวได้ และหากพบว่าไม่มีความจำเป็นในทางกฎหมายที่จะต้องบัญญัติหลักการตามมาตราดังกล่าวไว้แล้ว ผู้เขียนก็จะได้เสนอให้มีการยกเลิกมาตรา 503 วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาถึงความหมายและลักษณะของการขายตามคำพรรณนา รวมถึงสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของคู่สัญญาในสัญญาซื้อขายตามคำพรรณนาตามที่บัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ รวมทั้งกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

2.2 เพื่อศึกษาหลักกฎหมายต่างประเทศในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการขายตามคำพรรณนา

2.3 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อจำกัดในการใช้บังคับบทบัญญัติว่าด้วยการขายตามคำพรรณนาในกฎหมายไทยที่มีอยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งนำผลที่ได้รับจากการศึกษาวิจัยไปใช้ในการเสนอแนะแนวทางเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

3. ขอบเขตและเค้าโครงของการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาเฉพาะหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขายตามคำพรรณนาตามที่บัญญัติในมาตรา 503 วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เป็นสำคัญ นอกจากนี้ยังได้ศึกษาถึงหลักกฎหมายต่างประเทศในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการขายตามคำพรรณนา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาสภาพปัญหาและข้อจำกัดที่เกิดขึ้นจากการใช้บังคับบทบัญญัติว่าด้วยการขายตามคำพรรณนาของไทย โดยผู้เขียนได้จัดวางขอบเขตและเค้าโครงการศึกษาวิจัยในเรื่องดังกล่าว ดังนี้

บทที่ 1 บทนำ

บทที่ 2 ความหมายและลักษณะของการขายตามคำพรรณนา รวมถึงสิทธิ หน้าที่และความรับผิดชอบคู่สัญญาในสัญญาซื้อขายตามคำพรรณนาตามที่บัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ รวมทั้งกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 บทบัญญัติว่าด้วยการขายตามคำพรรณนาตามที่ปรากฏในกฎหมายต่างประเทศ

บทที่ 4 วิเคราะห์ปัญหาและข้อจำกัดจากการใช้บังคับบทบัญญัติว่าด้วยการขายตามคำพรรณนาของไทยในปัจจุบัน

บทที่ 5 บทสรุปผลการศึกษาวิจัยและข้อเสนอแนะ

4. วิธีการศึกษาวิจัย

การศึกษาค้นคว้าฉบับนี้เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยอาศัยการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขายตามคำพรรณนา รวมทั้งข้อมูลจากหนังสือ ตำรา บทความทางวิชาการ คำพิพากษากฎีกา และข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ ทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาต่างประเทศจากห้องสมุดในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และที่อื่นๆ

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 ได้ทราบถึงความหมายและลักษณะของการขายตามคำพรรณนา รวมถึงสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบของคู่สัญญาในสัญญาซื้อขายตามคำพรรณนา

5.2 ได้ทราบถึงความหมายและลักษณะของการขายตามคำพรรณนาในกฎหมายต่างประเทศ ซึ่งได้แก่ ประเทศอังกฤษ และประเทศสหรัฐอเมริกา

5.3 ได้ทราบถึงปัญหาและข้อจำกัดในการใช้บังคับบทบัญญัติว่าด้วยการขายตามคำพรรณนาของไทยในการคุ้มครองผู้ซื้อหรือผู้บริโภคนอกจากการซื้อขายตามคำพรรณนาที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

5.4 ได้ทราบถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาเพื่อให้ผู้ซื้อหรือผู้บริโภคได้รับความคุ้มครองในเรื่องคุณภาพของสินค้าที่ซื้อขายมากยิ่งขึ้น